

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovarša v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovarš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto velja 10—K
pol leta 5—
četrt leta 2-50
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, poasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštne 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovarša v Ljubljani.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštne.

Sistem!

Slično kakor v nemškutarski dobi nekeč nemški deželni vladajoči faktorji, so sedaj klerikalni deželni vladajoči faktorji započeli najširšo korupcijsko gonjo napram učiteljstvu. Sistem so si pač uredili tako, da si na eni strani pomagajo na podlagi svojega oficioznega glasila „Slovenca“ in drugih manjših zakonitih lističev, katere varuje imunitetna čast raznih državnih poslancev; na drugi strani na podstavi višjih šolskih oblastev, ki po večini na podstavi izjav po listih in raznih demagogih naščevanega ljudstva izvaja konsekvence ter „službeno“ prestavlja, disciplinuje in preganja učiteljstvo. Na tretji strani pa tajno, s pomočjo „Slomškove Zveze“ beranta za službe in v premnogih ozirih dela očitno krivico dobro kvalifikovanemu in vestnemu uradniku — učitelju.

Gospoda moja! Kako vplivajo naravnost lažnjiva poročila klerikalnih „hujskarskih“ časnikov in vseh zakonitih lističev, ki blatijo in naščevajo ljudstvo zoper učiteljstvo, o tem bi vedel povedati marsikateri učitelj na deželi, zakaj ljudstvo besni napram učiteljstvu, ono se ga ogiblje in celo vpliva na svojo deco, tako da taki vplivi prihajajo čisto čez šolski prag in prinaša otrok s seboj od doma nezaupljivost in mržnjo do učitelja in vsega, kar mu ta nudi. S tem so čisto združeni učni uspehi! In če se vprašamo: od kod in iz česa izvira vse to? Spoznamo, da so temu krivi razni demagogi slovenskega naroda, ki osebno in po časopisju naščevajo naše ljudstvo zoper učiteljstvo; je pa temu kriva tudi naša deželna vlada, ki posredno in neposredno podpira to početje. In končni cilj te gonje ostaja ta, da podli obrekovalci prično kričati proti učiteljstvu: „Ljudstvo vas ne mara, ono ni za vas zavzeto, zato ker nečete delati zanje!“

Konec vseh koncev pa nastane ta, da prično listi in klerikalni poslanci trditi, da spoznavajo potrebo regulacije gmotnega stanja učiteljstva, da se pa ne upajo tega storiti, ker

ljudstvo ne bo zadovoljno s tem. Zakaj ne bi bilo ljudstvo zadovoljno s tem? — Zato ker je ljudstvo naščevano; zato, ker mesto poasnila ljudstvu o potrebi regulacije, nanovo naščevate ljudstvo zoper učiteljstvo.

Ves sistem naše žurnalistike in širjenja javnega mnenja je tako skrajno podel, da je naše ljudstvo že prepojeno s tem duhom in se nam bo kmalu bati prikazovanj posledic takega početja. Te slučaje bomo zbrali!

Se bolj kričeči in krivični so slučaji premeščenj učiteljstva iz službenih ozir in discipliniranja. Proti tem bomo nastopili še ostreje, ker izvirajo vsi le iz političkih ozir in ker je njih ozadje vedno le politički moment kakega klerikalnega poslanca. Znan nam je slučaj, da se neki klerikalni poslanec posebno boji učiteljstva, ker si domneva, da so mu za mandat najbolj nevarni učitelji. In zgodilo se je, da je bilo ravno v njegovem okraju največ disciplinarnih slučajev, in če ni šlo disciplinarnim potom, se je spravil oni učitelj službenim potom iz njegovega okraja na — varen kraj.

Seveda je znal povsod sam si pripraviti tla za premeščenje in je isto večinoma uprizoril s pomočjo gonje ljudstva. Učitelj, ki ima vsled svoje delavnosti preveč političkega vpliva, ta mora proč; to je geslo tega klerikalnega poslanca. Da je pa pri tem izposloval premeščenj dobro kvalifikovanega pedagoga, to mu je bila stranska stvar, saj tu je imela odločevati politička strast in politički moment, ne pa blagor šolstva in ljudstva.

Nevarnejša od teh sredstev je pa tajna agitacija na podlagi služb in tajna pogajanja za službe. S tem sistemom se uvede med učiteljstvo nezaupnost in nedelavnost v službenem oziru. Če se službo že prej odda nego se razpiše in to enostransko, potem ni več govora o zaupnosti in verodostojnosti, ki bi jo moralo imeti učiteljstvo napram šolskim oblastvom. Če se tajno pisari in stavi pogoje prosilec, da prejme službo, le če menja prepričanje, potem ni več govora o že itak

diskreditirani tajni kvalifikaciji, ki jo ima prosilec kot učitelj. Če ima terno prej sestavljeno „Slomškarija“ nego odločujoči faktor, potem je konec pogovora o poštenosti, pravičnosti in nepristranosti! Da se pa na tak način uvaja med učiteljstvo denunciantstvo, nevestnost in se resnejšemu in pridnejšemu učitelju odvzame vse zasluge, ki jih ima v službenem oziru, to pa mora dovesti učiteljstvo končno do zane-marjenja in nevestnosti v službenih poslih.

O, le vzgajajte in pridobivajte si na ta način pristašev, boste videli, kako daleč boste se privedli šolstvo! Nikakor se ne čudimo, če se danes učitelj ukvarja s katerokoli stroko bolj ali pa popolnoma lenari, kakor s stanovskimi stvarmi, če ve da nima pričakovati od svojega dela drugega nego preganjanje, preziranje in zapostavljanje!

Da, slavna deželna vlada, posledice korupcijskih sredstev postanejo lahko usodepolne. Večini slovenskega učiteljstva se godi tako danes na Kranjskem in njega delo ubija sistem gospodarja!

To je sistem, ki uniči lahko napredek našega ljudskega šolstva, ki postane lahko usodepolen za naš narod, če se mu ne bo z vso silo uprlo napredno učiteljstvo in z njim najširša javnost. Pripravljeni smo započeti v tem oziru najskrajnejši boj in ga izvesti. Deloma je snov že izbrana, druge slučaje pa še zberemo do najmanjše podrobnosti. Pripravljeni smo ubiti nasilje našega klerikalizma s pomočjo najširše avstrijske javnosti. Sistema mora biti konec ali pa pričenemo razširjati najpodrobnejša odkritja nemoralnega početja slovenskih klerikalcev in njih nasilja na slovensko učiteljstvo.

Ne zahtevamo drugega, nego poštenja in pravice! Svetozor.

Ali ste že našemu listu pridobili novega naročnika? — Ako še ne storite to takoj!

Koroška tragedija.

... rod za domom gine, to povest je domovina.

Ponemčevanje na Koroškem vidno napreduje. Nekdanji sedež slovenskih vojvod — Gospa Sveta — je bil pred 25 leti še slovenski kraj, danes je od Gospe Svete potisnjena narodnostna meja daleč proti jugu in nekdanji sedež slov. vojvod je danes v popolnoma nemškem okraju. Na otoku Vrbskega jezera pri Celovcu so govorili še pred 10 leti nekateri slovensko, danes ne razume od prebivalcev otoka nihče slovenski. Stari so izumrli, mladi se pa niso naučili slovenske govornice. In tako bi lahko naštel stotine krajev, kako se pogrezamo v nemško morje.

Važen kraj je Velikovec. Nemci sami ga imenujejo ključ do slovenskega dela Koroške. Da si Nemci vse prizadevajo, da bi si Velikovec ohranili in iz njega prodirali v slovenski del dežele, je umevno samo ob sebi. Da je njihovo delo, žal, le uspešno, kaže, da smo Slovenci v zadnjih mesecih podlegli kar v treh občinah pri Velikovecu, namreč v Grebinju, Vobrah in na Rudi.

Branik slovenstva v mestu in okrog Velkoveca je „Narodna šola“ družbe sv. Cirila in Metoda v št. Rupertu poleg Velkoveca. Ko bi te šole ne bilo, bi bila slovensko narodnostna meja potisnjena že čez Dravo. Ta „Narodna šola“ je seve Nemcem trn v peti, a nam Slovincem bi morala biti punčica v očesu. Skrbeti bi morali za njo ter jo podpirati, kolikor bi največ mogli. Z „Narodno šolo“ v št. Rupertu stoji in pade Slovenstvo na Koroškem. Pisati o pomenu te narodne šole, je pač odveč.

Šolo vzdržuje družba sv. C. in M. ter si prizadeva, da jo okrepi in izpopolni. In če bi družba sv. C. in M. za Koroško ničesar drugega ne storila, kakor da vzdržuje to „Narodno šolo“, bi jej morali biti hvaležni vsi koroški in izvenkoroški rodoljubi. — Šolski vodja te šole

LISTEK.

Pisma iz onstran groba.

Piše pokojni Afron Voljniš, priobčuje Florijan Svon.

IX.

Kakor razvidiš iz teh mojih pisem, se v tej novi deželi prav dobro počutim. Razvedrila imam mnogo, in tukaj niti govora ni o onem dolgem, zehajočem času, ki vas zemljane dostikrat mori kot ona mora, ki ji ljudstvo riše morske pete, da ji zabrani vstop v svoje spalne sobe. Ravno včeraj je minilo leto, odkar sem se rodil v to novo deželo. Čas beži kakor bi bil iz kafe. Moji dragi so zaradi tega plačali zame črno mašo, ki jo je mestni župnik čital v cerkvi sv. Izidora za pokojnega Afrona.

Točno ob 9. uri zjutraj so se zbrali sorodniki, prijatelji in znaoci, da izmolijo en očenaš ali dva za grešno dušo prominulega.

Na oltarju je gorelo šest rdečih sveč. Sredi cerkve je stala prazna rakev, pogrnjena s črnim prtom.

Na rakvi je stal križ. Pred križem je ležala mrtvaška glava, in pred njo je cerkovnik

položil navzkriž dve mrtvaški kosti. Na koro so zapele orgle v molakordih „Requiem“.

Ko je mašnik koncem maše zapel „Requiescant in pace!“ sem mu tudi jaz tiho odgovoril: „Amen!“

Iz dveh duplin v mrtvaški glavi, kjer je nekdanj dvojje živih oči oznanjevalo življenje, je gledala po cerkvi tožna minljivost.

Izpod koščene zgornje čeljusti, v kateri je manjkalo že polovico zob, se je porogljivo režala in obenem zmagonosno smejala smrt. Z njo pa sem se zasmel tudi jaz. Zakaj tudi ne? Saj sva isti dan oba slavila vsak svoje zmagonosno slavo. Smrt je slavila propad in minljivost človeka, a jaz sem slavil obletnico rojstva v novo življenje. Dolgo sem stal pred molče govorečo lobanjo, zamišljen v čase preteklih dni in še bi bil ostal, ko bi ne prišel župnik, da odpoje pred krsto žalobni „Misereere“ in „Dies irae dies illa...“

Ko sem se ozrl po svojih, sem videl na njih obrazih duševno bol in žalost. Jaz pa sem bil vesel, da sem prost zemeljskih okov. Po maši so se razšli pottega srca vsak na svoj dom po svojem pravilu, jaz pa sem se povsnel nazaj v deželo pomladi in življenja, da slavim s prijatelji svoj rojstni dan.

Iz te dežele vedno pomladujočega življenja vam kličem:

V tostrane dalje naj teži srce,
v življenje dalje, bratje, ni strasti,
tu nam pomladni dihi uteši vse gorje,
tu žije žitje brez boli
Z veseljem srecam, polnim žarkih nad,
naprej v dolini solz korakaj vsak,
saj tostran groba se porajam pomlad,
promine bol, ko mine mrak!

Tvoj

Afron.

X.

Omni miraculo, quot fit per hominem, maius miraculum est homo.

Sv. Avguštin.

Največja zagonetka za človeka je človek sam. Akoravno pa je vsak človek sam sebi najbližji, vendar je jako malo zemljanov, ki se zanimajo, da bi to zagonetko rešili. Ostane li človek za človeka v istini večni gordijski voz? Ne, zakaj pride čas, ko se bo tudi ta voz razvozlat in če ne pride prej, ga preseka smrt za vsako posamezno bitje. Čeravno pa se bo rešila ta zagonetka, bo ostalo vendar še vedno vprašanje: „Od kod sem in kam grem?“

Kakor se dandanes še mnogi čudom čudijo čudežem, drugi jih zopet zamujejo, tako bodo tudi še nadalje, zakaj priroda je neizčrpna posoda znanosti in vede.

Debelo boš gledal, ko boš videl natisnjeno besedo čudež. Li pa Ti veš, kaj je čudež? To Ti pove sv. Avguštin: „Čudež se ne stori v protislovju s naravo, ampak v protislovju s tem, kar nam je o naravi znano. Čudež ni nikakor protinaravni ali nadnaravni pojav, ampak je čisto naraven, le za nas še nerešen, čisto nedolžen naravni problem.“ — Tak naraven pojav sem tudi jaz za Tebe. Ker ustvarjam v Tebi protislovje s Tvojim razumom, sem pač za Tebe čudež, akoravno nisem jaz nič drugega kot Ti v naravi. Pojav si Ti, pojav sem jaz, oba sva le naravna pojava v naravi, vsak v svojem elementu. Razlika je le ta, da živiš Ti v budočem stanu v svojem in jaz v svojem svetu. Vprašaj, če je mogoče, da obstojita dva sveta. Da, dragi prijatelj. Ti živiš kot bitje, ki pripada po fizičnih silah v prostoren, snovni svet, a obenem živi Tvoj duh v tostranem svetu, kjer bivam jaz sedaj. Človek je dvojniki. V njem se njegovo enotno bitje očituje zdaj kot „Jaz“ osebe in kot „Jaz“ tostranega višjega subjekta.

je župnik Treiber, učiteljice so šolske sestre; torej šola nikakor ni kak „liberalen“ zavod; to še posebe poudarjamo.

Velik nedostatek te šole je, da nima pravice javnosti, kar priznavajo vsi in kar čutijo posebno šolski vodja in učiteljice. Pravico javnosti pa more šola le doseči, če ugotovi zakonski zahtevi, da poučuje dečke telovadbo moška učna oseba, torej učitelj in da poučuje dečke na najvišji stopnji tudi učitelj. Da se tej zakonski zahtevi ugotovi, je razpisala lanske jesen družba sv. C. in M. na tej šoli službo učitelja in ker je bil med prošniki najposobnejši, je imenovala za učitelja na tej šoli tov. A. Peska, ki poučuje sedaj četrti deški razred in poleg tega še tudi telovadbo v ostalih razredih. Torej ne da bi se delala kaka „liberalna“ propaganda, temveč le, da se ugotovi zakonski zahtevi in da se tako pridobi za šolo toli potrebna pravica javnosti, se je nastavlil poleg šolskih sester tudi posveten učitelj na „Narodni šoli“ v Št. Rupertu.

Da so Nemci to izpredvideli, se razume ob sebi, in začeli so boj zoper tovariša Peska. Kar v začetku so ga „Freie Stimmen“ primerno „pozdravile“, in razni nemški listi so mu posvečali svojo pozornost. Pred 14 dnevi pa je časopis „Freie Stimmen“ prinesel nesramno notico o Pesku, in nemški listi so hoteli ter jo ponatisniti. Namena, ki ga hočejo s tem doseči, ne skrivajo, temveč pišejo odkrito, da šola, na kateri deluje tak učitelj, ne sme dobiti pravice javnosti. Ker pa je vsa notica le grda laž, je tov. Pesek v posebni izjavi v „Miru“ in „Korošcu“ imenoval dopisnika notice lažnika ter ga pozval, naj ga toži, če se upa.

Jasno je torej, da je vsa gonja zoper Peska narodnostni boj za pravico javnosti „Narodne šole“ v Št. Rupertu pri Velikovu. Samo ob sebi bi bilo umljivo, da bi morali vsi Slovenci stati kot en mož na strani tov. Peska in že celo, ker ga Nemci po krivici napadajo, ker so vse njih trditve le ostudne laži. — Našel se je pa „rodoljub“ v Velikovu, kanonik Dobrovc, ki najbolj ve, da se godi tov. Pesku velika krivica, a ta „rodoljub“ je priskočil Nemcem na pomoč, ter v „Slovenec“ z dne 8. t. m. tudi udaril po Pesku in dr. Hudelistu, češ, „revčka“ pobirata odpadke liberalne srajce itd.

Vsa zadeva je značilna za tožne koroške razmere in torej jo podamo slovenski javnosti, da spozna „rodoljube“, ki imajo patent na „narodnost“.

Velik nedostatek „Narodne šole“ v Št. Rupertu je bil, da ni imela šolske kuhinje in to tembolj, ker jo je nasprotna nemška šola imela. Tov. Pesek se je potrudil in res je nabral vsoto (dala je OMD 150 kron, velikovska posojilnica 50 K itd., kar hvaležno priznavamo), da se je z novim letom otvorila šolska kuhinja, ki jako blagodejno vpliva.

V korist šolske kuhinje je hotel tovariš Pesek v družbi z dr. Hudelistom prirediti gledališko predstavo. Zbirala sta igralce in igralke, ki so pa takoj izrekli bojazen, da duhovniki ne bodo pustili prirediti gledališke predstave z moškimi in ženskimi ulogami. — Dosedaj so se smeje uprizariti le take „igre“ s samo moškimi ali samo ženskimi ulogami. Upoštevajoč razmere, je Pesek izbral pobožno žaloigro „Mlinar in njegova hči“, da bi duhovniki ne imeli povoda predstave prepovedati.

Predstavljal si pišče v jajcu! Ko bi znalo pišče govoriti in bi ga mi vprašali, če živi — bi nam odgovorilo, da živi. Ko bi ga vprašali, če se zaveda prostora, bi reklo, da ne. Zakaj neki ne? Zato, ker zavzema v svojem prostoru lupine ves prostor, a lupina pa je neobčutna za obkrožujoči jo svet. Tako pišče, v jajči lupini zaprto, je človek. Zaraditega ni čudo, da se nahajajo še ljudje, ki mislijo, da tostran za nje ni življenja nadalje.

Kakor v jajči lupini zaprto pišče ne more shvatati pojavov zunaj lupine, istotako tudi človeški duh ne more shvatati tostranih prirodnih pojavov, dokler je zaprt v snovnem telesu. Iz tostran groba vas gledamo mi kot bitja, zaprta v snovnem oklepu, kakor gledate Vi obliko jajca, v katerem pa je že skoraj godno pišče. Pade raz pišče lupina, postane pojav piščeta prost, kakor postane prost Vaš duh, ko pade raz vas telo.

Materialisti trdijo, da človek propade, a svet da ostane, toda oni se jako motijo.

Kant pravi: „Mi ne moremo trditi, da je nekaj del celote, kar ni združeno s celotnimi deli. Svet je združeno bitje, zato ne spada stvar, ki ni spojena z nobeno stvarjo tega sveta, so pa med seboj v nekem razmerju,

„Narodna šola“ v Št. Rupertu ima veliko telovadnico in v nji lep prostoren oder. Telovadnica je postavljena „ljudstvu v pouk in zabavo“, tako vsaj stoji napisano v nji. Tov. Pesek je poprosil vodstvo „Narodne šole“, če smejo diletantje uprizariti žaloigro „Mlinar in njegova hči“ v telovadnici, in sicer v korist šolske kuhinje. Vodstvo je pa prošnjo odbilo, češ, „Mlinar in njegova hči“ je ljubezenska igra. Nemci prireajo v telovadnici nemške šole predstave, koncerte, plese itd., in sicer v korist „Schulvereina“, drugokrat „Südmark“, tretjič pa za Rosseggerjev sklad itd. Slovenci pa ne smejo v slovenski telovadnici prirediti niti v korist lastne šole nedolžne žaloigre. To je pač abderitstvo najhujše vrste. Pač ni nič čudnega, če spričo takega „rodoljuba“ moramo govoriti o tožnem Korotanu!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani, registrirana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca marca K 88.515'02.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znamkah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2 2.—1/2 3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Jugoslovanska enciklopedija in „Matica Slovenska“.

Kakor je znano iz časniških poročil, je izprožila „Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu“ misel o jugoslovanski enciklopediji ter je v to svrhu stopila v zvezo s kraljevo „Srpsko akademijo v Beogradu“ in z „Matico Slovensko“ v Ljubljani.

Le-ta opozarja na sledeče: 1.) Jugoslovanska enciklopedija naj obsega sedanje stanje znanosti o južnem Slovanstvu, o ostalih balkanskih narodih naj velja samo to, kar je potrebno, kadar se piše o južnem Slovanstvu.

2.) Jugoslovanska enciklopedija obsega: geografijo, politiko, cerkveno, kulturno in literarno zgodovino; etnografijo; jezik in narečja; arheologijo, folkloro; biografije odličnih mož južnega Slovanstva do danes. Pravo in prirodne znanosti obsega samo toliko, kolikor se specialno tičeju južnega Slovanstva in njegovih zemelj. Vsaka stroka ima po en pregleden članek poleg specialnih.

3.) Prvo pripravljeno delo za enciklopedijo je sestavljanje abecede za vse stroke, o katerih pridejo članki v enciklopedijo. (Toda če se že izdelujejo take abecede, ne bo odveč, ako gg. alfabetarji že naprej pri vsaki besedi abecede pripišejo kaj kot navodilo za pisatelje, n. pr. literaturo predmeta itd.) Alfabetar vsake stroke naj vsako ime ali predmet napiše na poseben listič. Ko se dovrši vsa stroka, se natisne njen alfabet ter se, tako natisnjen, pošlje vsem strokovnjakom, da ga pregledajo in eventualno popolnijo. Potem se sestanejo vsi

potem sledi, da obstoji zraven prve celote še druga, katera poslednja tvori poseben svet. Tako torej trdi Kant in du Prel nadaljuje: „Ravno nasprotno je resnica temu, kar trdijo materialisti. Mi ostanemo, a naš svet se je za nas pogreznil.“ In Schelling pravi: „Smrt človeka ni razpalost, ampak je bitnost, v kateri propade le naključje, bitje človeško pa ostane.“ Ako pa se pogrezne prvotni svet, bitnost pa ostane, potem smrt ne oškoduje našega subjekta, ampak ga s popolnjenjem le nagradi.

Kakor hitro pa se prvotni svet zame pogrezne, a jaz še obstojim, potem moram, da živim v novem svetu in iz tega sveta Te tudi faktično sedaj pozdravljam.

Vsemir, ki Te obdaja in se Ti po Tvojih čutih očituje kot prostor in snov, je le za Tebe, za Tvoj človeški pojav brezmejen prostor.

Kakor hitro se Tvoj pojav izpremeni, se izpremeni zate tudi prvotni svet, kakor pravi du Prel. S smrtjo se zate poruši in propade prvotni svet in v trenutku novega prebujenja se znajdeš v čisto novem Tebi od prej nepoznanem, Tvojemu pojavu prikladnem svetu.

strokovnjaki na dogovor in odrede: 1.) kdo bo kaj izdelal, 2.) koliko prostora se da poedinim člankom. Nato se dogovorno odredi redakcija enciklopedije. Prva naloga je torej sedaj, sestaviti abecedo pojmov, ozir. besed, ki naj bi se obdelale za članke v enciklopediji. „Znanstveni odsek“ „Matice Slovenske“ je v svoji seji z dne 2. marca t. l. izkušal razdeliti to delo po navedenih strokah.

Literarna zgodovina narodnega gospodarstva.

Izbrani eseji.

Spisal F. L. Tuma.

Stari vek.

(Dalje.)

Aristotel je nastopil kot prvi objektivni mislec. Pač je priznal, da je mogoče spoznati immanentne svrhe in smotre samo potom etične dedukcije, ali drugače je bila njegova metoda historično-induktivna: razvoj je mogoče spoznati kot tak samo po historični metodi. Dedukcija sklepa iz splošnosti na posamezne slučaje, kakor matematika in logika, indukcija nasprotno.

Namen države je dan po njeni ideji. Ta je starejša kot država in starejša kot njeni elementi. Ljudje so *φύσει πολιτικά ζῷα*, po naruri politična bitja in tako je tudi država tak *φύσει* in je *νόμος*, prostovoljna človeška združitev samo v toliko, kolikor je dano na prosto človeški volji, da si zbira sredstva v dosego tega namena.

Aristotel je tako v prvi vrsti individualist. Zavrača načeloma gospodarski komunizem in komunizem žensk. Privatna lastnina je vkoreninjena pregloboko v človeški naravi, in kar je socialnega zla, ne odgovarja zanj ta sistem, ampak nepopolnost naše narave in nedostatk raznih javnih naprav. Iz svojega individualističnega stališča je torej tudi proti demokraciji, ker postavlja ta pravičnost na enakost individuumov, a preze ravno tako dejansko neenakost bitij kakor etično načelo, da enako ni pravičnost za neenake. Enakost ne obstoji samo v enakosti po številu, v aritmetični enakosti, ampak tudi v geometrični, t. j. v klasifikaciji graduelno neenakih v posebne skupine ali razrede.

Seveda nam podaja v svoji „Politiki“ tudi Aristotel utopičen opis idealne države. In iz tega moremo še najbolj izpoznati tista njegova naziranja, ki stoje v neposredni zvezi z našo nalogo.

O politično koristnem in potrebnem se posvetujejo, sklepajo in sodijo meščani, ali ta pravica parlamentiranja, magistrature in judikature pripada samo izbranim delu meščanstva, ki žive samo za državo in posvečajo vse svoje delo samo državnim ideji. Zato so od te pravice izključeni vsi direktno materialno služujoči stanovi, kakor poljedelci, obrtniki in umetniki. To pridobivanje imenuje umetno, krematistično, ker služi denar, medtem ko imenuje naravno pridobivanje ekonomiko, k čemer prištevajo lov, ribarstvo, živinorejo in poljedelstvo; način, kako ukazuje gospodar nad svojimi sužnji, podporo žene v hišnem gospodarstvu in vzgojo otrok.

(Konec tega članka pride.)

Pojav sledi pojavu in pojav vstaja iz pojava v nov vseмирski pojav.

Ako sledi pojavu nov pojav, potem mora biti v prvotnem pojavu še drug nasledujoči pojav. Človek se tudi kot pojav v pojavu prav lahko zaveda, če se zamisli vase. Svojega „Jaz“, osebe snovnega pojava se zavedaš vedno v budečem stanju, vrhutega pa se v Tebi očituje in pojavlja še višji pojav „Jaz“ duševne inteligence. Ta dva pojava bijeta neizprosni boj, ki ga vodi osební egoizem snovne osebe in razum višje inteligence duha.

Navadno zametuje prvi, kar drugi odobruje in nasprotno. Zaradi tega je človeško življenje vedno nasprotstvo, nezadovoljnost, ki provzroča bol in trpljenje.

Podležje zahteve višje inteligence zahtevam nižje, se poraja v dotičnem bitju vsa zloba in gorje, ki ga čuti posamezni njegov bližnji ali pa tudi cela človeška družba. Kdo ne pozna iz zgodovine Nerona in drugih modernih zveri? Niso li to zveri v človeški podobi?

Zver z razumom pa je hujša kakor brezumna hijena. Človek, ki bije boj proti svojemu bližnjemu le iz egoizma, je razbojnik najnižje vrste. Njemu je geslo: Moč in laž

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam na Kranjskem v Ljubljani je imelo 29. suša 1910 svoj 48. občni zbor v „Narodnem domu“ v navzočnosti 47 udov. Zborovanje je otvoril predsednik Juraj Režek s presrčnim pozdravom. Spomnil se je z iskrenimi besedami blagih pokojnih društvenikov. Zborovalci so izrazili svoje sočutje in počastili njihov spomin s tem, da so vstali s sedežev.

Iz tajnikovega poročila povzamemo, da so v dobi od 1. prosinca do 31. grudnia 1909 pristopili 4 udje, umrli pa so: Franc Bahovec, Anton Bezeg ml., Avgust Kleč, ki je od leta 1897. do vstetega 1902. prav pridno deloval kot društveni odbornik; Josip Levičnik in Anton Sonc. Koščena roka je v preteklem letu neusmiljeno posegala v naše vrste ter nam je ugrabila petero dobrih tovarišev, soprogam blage može in sirotam skrbne očete. Večina imenovanih je preminula v najlepši moški dobi. Bodi jim blag spomin in lahka jim bodi hladna zemlja, ki jih zagrinja in krije našim telesnim očem!

Društvo je imelo koncem poslovnega l. 1909. še 111 udov in je podpiralo 32 vdov in sirot.

Sklepajoč svoje poročilo omenja tajnik, da je društvo vsled mnogih slučajev smrti v letih 1908. in 1909. zelo obremenjeno. Zato prosi, naj bi tovariši tudi vnaprej sodelovali za dobro, gmotno podlago temu društvu, da bo moglo v polni meri vršiti prevzete dolžnosti ter manjšati gorje učiteljskim vdovam in sirotam.

Blagajnik Jakob Furlan je izkazal 127.767 K 78 h društvenega premoženja. Računski zaključek za l. 1909. se je odobril in se je na predlog pregledovalca računa Fr. Galeta dalo blagajniku in odboru opustilo. Imenom odbora je predlagal blagajnik Jakob Furlan, vsled mnogih slučajev smrti sledeče predloge:

1. Vsak nov član, vsi v letu 1910. že pristopivši člani in oni, ki še niso vplačali cele pristopnine, naj plačajo tudi ekvivalent, katerega je dosedaj plačevalo društvo davkariji.

2. Letnina naj se za leto 1910. in za toliko časa, dokler bode treba, zviša za oženjene člane od 12 K na 20 K in za samce od 8 K na 12 K.

3. Ostali primanjkljaj naj se za to leto pokrije iz društvenega premoženja.

Prvi predlog se je sprejel soglasno, ostala dva pa z veliko večino.

Blagajnik Jakob Furlan prosi sledeče.

a) Udnina naj se pošilja po položnici, za katero naj se priloži 10 h, ker je to ceneje za udeležence in za društvo.

a) Udnina naj se pošilja nenkrat, da se plača pristojbina tudi enkrat, in ne po obrokih, ker je treba za vsak obrok posebej plačati pristojbino, kar je v škodo društva.

Izvoljeni so bili: Juraj Režek (predsednik), Jakob Dimnik (njega namestnik), Jakob Furlan (blagajnik), Alojzij Keclj (tajnik), Fran Črnagoj, Josip Gregorin, Luka Jelenc, Anton Likozar in Janko Žirovnik.

Pregledovalcem računa so bili izvoljeni: Fr. Gale, Fr. Marolt in Vendelin Sadar.

Občni zbor „Narodne šole“ vršil se je dne 29. marca 1910 v „Narodnem domu“ v Ljubljani. Predsednik tovariš A. Razinger otvori zborovanje ter pozdravi navzoče člane. Poročilo tajnika Cepudra se vzame brez ugovora na znanje. Zbor izreče svojo zahvalo posameznim podpornikom. Blagajnikovo poročilo je bilo sprejeto brez ugovora.

pred pravico in resnico. Takih razbojnikov je, žal, na zemlji še veliko. Čimbolj pa prevladujejo zahteve duha nad nižjimi, živalskimi zahtevami človeka, tembolj se razvija duh dotičnega bitja. Kakor zlato v ognju se čisti duh s samozatajevanjem in v trpljenju zemeljskega življenja, da poleti prost zemskih okov v boljši drugi svet.

Zato, bratje, ne upogibajte hrbta pred krivico tiranstva in ne bodite sami svoje izdajice, ampak bojnite se z uma svetlim mečem neizprosni boj za pravico, da bodete deležni pravice in ne tiranovega posmeovalnega pogleda, ki vam ubija polet duha in morivoljo, da vas uklene v jarem duševnega robstva!

Vrnili se je čuk v svoje duplo, in po poljanah so zažrgoleli škrjančki v jutranjem mraku, zato se poslavljam.

Tvoj

Afron.

(Dalje.)

Tovariš Janko Likar želi, da bi društveniki delali na to, da se gmotno stanje izboljša. Naj bi se posojilnice in hranilnice naprosile za to prekornostno društvo.

Tovariš Črnogaj se čudi, da oni faktor, kateri bi moral v prvi vrsti podpirati društvo — dežela — ni dal nobenega prispevka. Tovariš A. Kecelj pripomni k temu tudi, da bi bilo denarno stanje lahko bolje, ako bi člani redneje plačevali udnino — zakaj dolg znaša že nad 1000 K. Izvoli se stari odbor, le mesto tajnika tov. J. Cepudra se izvoli v odbor tov. Fr. Galč. Ker ni bilo nikakih nasvetov — zaključil predsednik občni zbor.

Štajersko.

„Socijalni odsek“ vabi k seji, ki bo v nedeljo 3. aprila t. l. točno ob 8. uri zjutraj v deški okolici šoli v Celju.

Dnevni red:

1. Poročilo pregledovalcev računov.
2. Socialne zadeve s posebnim ozirom na zavarovanje.
3. Preustrojitev „Socialnega odseka“ v zadrugi. Poročata tovariša gg. Gnus in Pesek.
4. Poročilo o razpečanem blagu družbe sv. C. in M.
5. Poročilo o učiteljskem skladu.

Srednješolski vestnik.

** Osebnosti. Naučni minister je imenoval Dr. Avgusta Žigona, doslej profesorja v Gorici, za amanuensisa na licealni knjižnici v Ljubljani.

** Imenovanje. Na nemški drž. gimnaziji v Ljubljani je suplent dr. Bischoff imenovan za pravega učitelja.

Književnost in umetnost.

„Slovenska Matica“ pripravlja za letošnje sledeče knjige:

1. „Uprava in ustava Napoleonove Ilirije“, spisal dr. Bogumil Vošnjak;
2. „Koroška.“ II. del, ilustrirana, spisal prof. dr. Potočnik;
3. „Jan Marija Plojher“, iz češčine preložil Fr. Maselj;
4. „Knezova knjižnica“ 17. zvezek;
5. „Zabavna knjižnica“ 22. zvezek;
6. „Pegam in Lamberger“, povest; spisal dr. Detela. „Hrvatska Matica“ izda to knjigo pri svojih letošnjih publikacijah in si je naročila 10.000 izvodov;
7. „Letopis“, ki bo prinesel razen društvenih poročil tudi razne spise, tako o Gogolju, Obradoviču in Šumanu. — „Slovenske narodne pesmi“ so se odložile za prihodnje leto. — „Matica“ ostane na dosedanjem stališču. Izdala bo znanstvene in beletristične snovi v dosedanjem razmerju. — „Matica“ je v knjižni zvezi z 52 društvi. — Za lansko leto je plačalo udnino 3881 članov. Leta 1909 je štela „Matica“ 4069 članov, in sicer: 5 častnih, 183 ustanovnikov, 3834 letnikov in 47 naročnikov.

„Zvonček“ objavlja v 4. letošnji številki tolo izbrano vsebino: 1. Pomladanska bajka. Fran Žgur. Pesem. — 2. Strugar Pavel Pavlovič. Teodor Storm — Fr. Ločnikar. Povest. — 3. Zvezdica. E. Gangl. Pesem s podobo. — 4. Ali so šole tudi na gori? Drago Dobršek. Povest. — 5. Pomladna. Bogumil Gorenjko. Pesem. — 6. Legenda o polju. K. Andrejev. — 7. Pomorski velikan. L. Pislav Ogoršek. Poučna črtica s podobama. — 8. Basen o nezadovoljnem drenu. K. Andrejev. — 9. Le trgaj cvetje mlado! Bogumil Gorenjko. Pesem. — 10. Nezadovoljni slepič. K. Andrejev. Bajka. — 11. Ant. Medved. E. Gangl. Opis s podobo. — 12. Slovenska govorica. Anton Medved. Pesem. — 13. Okamenelo sree. Rado Mejovšek. Povest s podobo. 14. Fantje od fare. Engelbert Gangl. Pripovedke. — 15. Pouk in zabava. — Otrokova večerna pesem. Ant. Medved. Uglasbena pesem. — Rešitev zastavice v podobah v drugi in tretji številki. — Besedna uganka. — Dečkova smrt zaradi alkohola. — Sadej treba umiti pred zauživanjem. — Iz največjega mesta na svetu. — Morje. — Velika beda na Dunaju. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Binički Josip, Učiteljsko pitanje u Hrvatskoj. (U Zagrebu, 1910. str. 80, cena 1.50 K). — Jos. Binički, nadučitelj v Nikinju v Slavoniji, priobčuje v tej knjigi spomenico, ki je bila predmet razpravljanja glavne skupščine „Saveza hrv. učit. društava“ v Zagrebu dne 17. avg. 1908. Binički piše obsirno o učiteljskem izobraževanju, učiteljskih pravnih odnosajih, navaja zaključke „Saveza“, posebe tudi zakon, ki naj bi uredil učiteljsko vprašanje v Hrvatski. Kar se tiče izobraževanja učitelstva, naj bi veljale sledeče:

1. Obča izobrazba ljudskega učitelstva naj se pridobiva v srednji šoli, a strokovna v učit. akademiji, ki mora imeti značaj in vsa prava visoke šole.
2. Po takem naj bi vsak kandidat dovršil srednjo šolo, a kandidatinja ženski licej in naj položi izpit zrelosti.
3. Po srednješolski maturi morajo kandidati in kandidatnje pohajati dveletno učiteljsko akademijo, ki ji je treba pripojiti vzorno vadnico za praktično pedagogiko.

4. Predmeti, ki se ne bi predavali v akademiji, a so učitelstvu v njegovem poklicu potrebni, naj se uče v posebnih zavodih in tečajih.

5. Končno zahteva glavna skupščina, da se čimprej uredi pravni in materialni odnosaji ljudskega učitelstva.

Knjigi je dodanih par zanimivih tabel; ena nam daje pregled po številu učnih ur za vso dobo šolanja in vse poedine predmete pri sedanjem učiteljskem, ženskem liceju, višji gimnaziji, bodočega petletnega učiteljskega in učit. akademije (profesorji akademije naj bi bili doktorji filozofije). Po tej preglednici ima sedanje učiteljske največ učnih ur, a po vrednosti se to število ne more meriti z gimnazijo niti z ženskim licejem. Druga tabela nam kaže plače hrv. ljudskega učitelstva v primeri s plačami učitelstva v drugih državah, tretja pa plače ljudskega učitelstva v primeri s plačami hrv. profesorjev, avtonomnih činovnikov in uslužbencev. — Želim, da bi se kmalu izpolnile želje banovinskega učitelstva njim v prid in narodu v napredek. — Jos. Binički, pesnik, ki je pred par leti objavil lep idilski epos „Naše šole“, kaže v priročnem delu prav živo vnuemo za rešitev učiteljskega vprašanja. Dr. I.

Politiški pregled.

* Avstrijska vlada prekliče naredbo s katero je bil srbskim listom iz kraljevine odvzet poštni debet.

* Češki radikali zahtevajo, kakor pišejo „Narodni Listy“, naj „Slovenska enota“ premeni taktiko napram vladi. Hoteli bi, da se uprži obstrukcija proti vladi v vseh odsekih. „Narodni Listy“ so proti temu in pravijo, da se radikalcem še nobena stvar ni posrečila, najmanj pa obstrukcija.

* Praški mestni svet proti nemščini. Ogrsko poljedelsko ministrstvo je pisalo v zadnjem času večkrat na mestni magistrat v Pragi in se pri tem posluževalo nemščine. Mestni svet je zato sklenil naznaniti ogrskemu ministrstvu, da ni potreba dopisovati nemški, temveč da je magistrat kralj. glavnega mesta Prage, pripravljen odgovarjati tudi na madjarske dopise!

* Zoper volilno reformo na Hrvaškem napovedujejo Frankovci najostrejši boj in groze z razbitjem sabora. Hrvaški narod pa bo pri prihodnjih volitvah razbil to propadlo stranko.

* Poslušni sluga klerikalcev je novi oddelni predstojnik za nauk in prosveto na Hrvaškem, dr. Amruš. Zadnjič smo poročali o njegovem odloku za neko jezuitsko slavnost na šolah. Sedaj je pa napravil klerikalcem že drug poklon. Furtimaško „Hrvatstvo“ je zahtevalo, da se v zagrebškem gledališču tudi na veliko sredo ne sme igrati. In Amruš ni imel nič nujnejšega, nego izdati v smislu te zahteve ukaz gledališkemu ravnateljstvu. „Pokret“ pravi, da se bo njegov oddelek kmalu imenoval „oddelek za katoliško bogočastje in furtimaški nauk“.

* Boj za splošno volilno pravico na Pruskem. V sredo so imeli v Berlinu socialisti 48 shodov; enoglasno je bila sprejeta resolucija, ki se glasi, da v Prusiji ne bo mlru, dokler ne bo sprejeta splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica za vse državljane, obeh spolov, ki so dosegli 20. leto.

* Reformo zakonskih zadržkov so dovršili na besedo papeža Pija v Rimu. Po tej odpade zakonski zadržek 3. in 4. stopnje krvnega sorodstva in svaštva, duhovno sorodništvo in namesto 12. leta pri dekletih in 14. pri dečkih se določi 15., oziroma 18. leto kot za sklepanje zakonov potrebno. Neločljivost zakona seveda ostane, pač pa bodo uvedli samo en oklic. Ali tudi tega ni treba, če duhovnik prevzame vso odgovornost nase.

Obrambni vestnik.

* K polemiki „Jutra“ in „Soče“ za političko pravo učitelstva. Kdor je zasledoval to polemiko, je moral takoj spoznati, da ima opraviti na eni strani s političko neodvisnim-naprednim in na drugi strani s strankinim naprednim gisilom, da so bile središče prvemu kranjske razmere in središču drugemu goriške razmere. Natančneje s polemiko se ne bomo pečali, pripominjamo pa, da je bilo stališče „Soče“ popolnoma strankarsko, kar je pa v kljub temu ne opravičuje, da se tako šaljivo izraža o naši organizaciji. Le oni, ki ne pojmuje naloge naše organizacije; le tisti, ki ne preželi samopomoči, samooznanje in samozavest, s katero je delalo učitelstvo v svoji organizaciji, lahko piše tako žaljivo o delu učiteljske organizacije, kakor to piše „Soča“ koncu svojega polemičnega članka „Svobodno razvijanje učitelstva in političke stranke“ IV. del zadnji odstavek. „Da učitelstvo ne bode koristilo narodu ne stanu, če deluje v svoji organizaciji“, je mogoče zapisati le onemu, ki prezira nalašč vsako delo učitelstva, ki se vrši izven političke stranke, ako tudi v naprednem smislu. — Gospodje pri „Soči“, ne razburkajte že itak razburkanega morja!

Učiteljski vestnik.

Učiteljske stanovske organizacije.

Referat s slovenskega vsenčiteljskega abit. sestanka v Ljubljani 1. 1909.

Premotriti hočem sedaj učiteljske organizacije, pregledati njih ustroj in pogledati, v koliko odgovarjajo zahtevam današnjega časa.

Ne bom govoril tu o eni organizaciji, temveč o obeh glavnih organizacijah učitelstva na Slovenskem. To sta: „Slovenska Zveza“ in „Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev“. Obe si hočemo ogledati natančno; jaz z ozirom na načela in delokrog, tovariš, ki pride za menoj, pa z ozirom na njih ustroj.

Preden pridem do vsega, naj omenim nekoliko o obsegu omenjenih „Zvez“. Prvič moram konstatirati, da je „Zaveza jug. učit. društev“ zgodovinsko starejša in bolj razširjena med učitelstvom kakor „Sloven. zv.“. Drugič pa moram poudarjati, da je delokrog „Zaveze jug. učit. društev“ večji, in so sadovi nje delovanja številnejši in večji od onih „Sloven. zv.“. Prepričali se pa boste o tem lahko sami pozneje, ko bom govoril o delokrugu obeh „Zvez“.

Da že sedaj podprem to nekoliko s številkami, mi dovolite malo primero. Po zadnjem zboru šteje „Zav. jug. učit. društev“ 1919 članov, ki so učitelji, in združuje v sebi 34 učiteljskih društev, in sicer 13 s Kranjske, 16 s Štajerske in 5 s Primorske. — „Sloven. zv.“ šteje po najzadnejši izjavi 161 članov. V sebi združuje 4 učiteljska društva, in sicer na Kranjskem. Toliko o obsegu obeh organizacij — sodbi se odrekam popolnoma.

Sedaj pa načela teh organizacij! Vsaka organizacija ima svoja načela, vsaka ima svoj smoter, vsaka ima svojo taktiko, svoje postopke pri dosegu teh smotrov. — Bistvo vsake organizacije je načelo, ono je faktor, ki nas deli, ki nas združuje v dve skupini.

Naše učitelstvo pa ne upošteva teh faktorjev; naše učitelstvo ne pozna načel, ne pozna smotrov teh organizacij in to je, kar je najžalostnejše v naših vrstah.

Ni tu bistvo dvoje organizacij, temveč dvoje bistev organizacij, to je, dvoje si nasprotujočih načel. Načela so ona, kar nas loči in načela obnem tudi ono, kar nas združuje.

Prvo je kulturni prijazno, napredno načelo in drugo kulturni neprijazno, nasprotujoče načelo. — „Zaveza jug. učit. društev“ je napredna z duhom današnjega časa. Ona stremi za vsemi temi načeli, ki sem jih omenjal v uvodu. — Ona bje boj dveh si nasprotujočih svetovnih naziranj, ona bje boj širše nacionalne ideje, ona bje oni realni boj za obstanek, bje boj stanovskih interesov v materialnem in formalnem oziru. „Zaveza jug. učit. društev“ tudi ni vezana na politički program te ali one stranke. Ona oficialno ne pripada nobeni stranki, kar je edino dobro in pravo delo učitelstva. Prosto in nevezano se lahko bojuje za svoja načela in za povzdigo šolstva. Nje pot ni popolnoma nič vezana na pota kake stranke. Omika in kultura je nje najvišje načelo.

„Sloven. zv.“ ima temu nasprotno načelo. Ona se bojuje za naprednemu načelu in kulturni nasprotujoče svetovno naziranje. Nje nacionalni boj je vezan, in sicer vezan kolikortoliko na načela klerikalizma — šolstvo in moderni svetovni nazor zahteva znanja, ki ga pa klerikalni svetovni nazor popolnoma zametuje. — Nacionalna ideja klerikalizma se pa zrcali najbolj v tem, da izkluša klerikalizem ukoreniniti svojo moč pri vseh narodnostih in da je njega glavni smoter, združiti vso političko moč človeštva v rokah duhovske aristokracije.

„Sloven. zv.“ je torej grešila proti šolstvu samemu, ona je pripoznala ona konservativna, starokopitna načela klerikalizma in je s tem zavrgla znanost, ki jo šolstvo neobhodno potrebuje in jo zahteva.

Kako naj se družijo šolstvo s klerikalizmom, ko klerikalizem kulturo tlači. šolstvo jo pa hoče povzdigniti.

Ne da je to učitelstvo sprejelo samo svojim smotrom nasprotujoča načela, ono se je tudi oficialno priklopilo klerikalni stranki in se smatra nje delom. Torej tudi političko se je dalo oficialno ukleniti. Zato tudi v šolskih vprašanjih ne more svobodno presojati, ker ima tudi tu odločilno besedo klerikalizem.

Torej ne samo načelno nasprotno odvisne, temveč tudi političko odvisne se je dalo napraviti to učitelstvo.

Večina našega učitelstva prestopa iz organizacije v organizacijo in se ne zaveda pri tem, da ta prestop ni samo formalnost, temveč da s tem prestopom pripoznava tudi nasprotna načela, da — v mnogih slučajih ona načela ki se z njimi niti ne strinja. Pa kako naj se zaveda, ko vidi v organizaciji samo dvoje skupin ljudi, a ne vidi one vezi, ki veže vsako teh skupin — ne vidi načel, ki ločijo te skupine.

Jasna so nam načela organizacij, in kdor se zaveda teh načel, je političko in stanovsko zavezan, ima o vsem svoje naziranje in prepričanje. Ta ne bo veterinjak in koristolovec, ki prestopa iz organizacije v organizacijo, gleda le na slučajne koristi, sodeč organizacijo le po slučajih značajev nje voditeljev ali le po slučaju nje moči. — On ne bo prestopal, da bi se pri tem ne oziral na bistvo organizacij, na njena načela. Popolna politička in kulturna nezrelost se nam kaže vsepovsod.

Vse plava le na površju, vse se oprijemlje le površja, vse pričakuje tuje pomoči, nihče pa ne sega po jedru, nihče se ne ozira

na jedro, na načela, za katera se bojujemo. Nihče se ne zveni za načela, ki nas ločijo.

Vsakdo ve, da je nekaj med nami, kar nas loči, a ne ve, kaj je ono, ker se tega ne zaveda, on tega ne pozna, ker ne pozna načel organizacij.

On ni političko in kulturno in ne stanovsko zavezan. — Pred seboj vidi le konkretne slučaje, ki se bojujejo, a ne vidi abstraktnih načel, za katera se bojujemo. Tako se izgube načela med slučajji in bje se potem boj — ne za načela — ampak za slučaje. — Taj boj se je bil do sedaj. Glejmo, da se ne bo več! (Konec.)

Kranjske vesti.

—r— Nemški zemljevid kranjske dežele hočejo izdati Nemci za nemške šole na Kranjskem, ker pravijo, da drugače ni mogoče otrok poučevati. Sedaj pa nabirajo naročnike, da bi bilo vredno izdati zemljevid.

—r— Umrla je gospa Ivana Punčičahova, soproga tov. Simona Punčaha, nadučitelja v Šmarju na Dolenjskem. Naše sožalje!

Štajerske vesti.

—š— Proti rektorju. „Narodni dnevnik“ piše, da stoje slušatelji montanistične visoke šole v Ljubnem na Zg. Štajerskem v hudem boju z rektorjem. Povabili so bili namreč evangelskega župnika, naj bi imel pri njih kako predavanje. Povabljeni se je odzval in naznanil predavanje o seksualnem vprašanju. Dijaki so hoteli naznanilo o predavanju nabiti na črni deski v avli, kakor imajo v to pravico, če rektor ne najde v predmetu predavanja kaj „državi“ ali „družabnem redu“ ali pa „visokošolski disciplini“ nevarnega. Ne vemo, katero od teh treh nevarnosti je rektor Kobald videl — dejstvo je, da je nabitje naznanila prepovedal in da je med dijaštvom zaraditega zavrelo. Zadevo hočejo spraviti tudi v parlament.

Koroške vesti.

—o— Podružnica CMD v Glinjah na Koroškem je imela dne 6. t. m. svoj občni zbor ob lepi udeležbi. — Po pozdravu predsednika je dr. Gosak govoril o bojih, ki jih je imel bojevati slovenski rod od početka pa do današnjega dne. Vojevati se je imel na tri strani, vendar se je — dasi je nazadoval po številu — razvijal kulturno, gospodarsko in političko. Najgrši boj pa se je vnel z dnem 7. februarja, ko je „Slovenec“ prinesel tisti napad na Ciril-Metodovo družbo, ki so ji bili ravno Korošci — kakor ogroženi obmejni Slovenci — vsledkar branitelji in pospeševalci. Sedaj pa ravno glasilo koroških Slovencev napada družbo. Ali ti napadi so le pomnožili požrtvovalnost za družbo v vseh pravih slov. rodoljubih. — Jurist Wieser je na to utemeljil nastopno resolucijo: Slovenci, zbrani na II. občnem zboru podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Glinjah, z žalostjo opazujejo odurno gonjo, ki jo je uprizorila gotova stranka proti velezaslužni, do sedaj edini braniteljici pravice slov. naroda na šolsko-obrambenem polju. S še večjo bridkostjo jih navdaja dejstvo, da so se pokazali Slovenci nezmožni, združiti se glede življenjskih narodnih vprašanj v enem edinem prepotrebem skupnem društvu, zasnovanem na nepristranski, narodni podlagi in da se zlobna roka gotovih zasleplencev ne straši niti zločina na naši, dosedaj nedotakljivi instituciji. S tem večjo radostjo pa jih napolnjuje zavest, da se nahajajo vzorni rodoljubi, ki navzlic vsem zaprekam posvečajo družbi tako vse duševne kakor tudi gmotne moči. Kot Korošci z vso ogorčenostjo obsojajo pisavo „Mira“, v kolikor je naperjena proti dični družbi. Izjavljajo, da se na jeseniški skupščini ni dogodila ne le nobena žalitev zastopnikov slov. šolskega društva v Celovcu, ampak da so nekateri izmed teh zastopnikov s skrajno nespretnim, izzivalnim nastopom zbudili upravičeno ogorčenost skupščinarjev, tudi navzočih Korošcev. Obsoja o sovražno postopanje in pisanje proti družbi tem bolj, ker vidijo rešitev iz obupnega narodnega položaja v Koroškem le v tesni združitvi vseh Slovencev na narodni podlagi in v složnem postopanju v domačih vprašanjih, brez izključitve kateregakoli narodnega delavca. Končno izkrekajo neomejeno zaupanje vodstvu družbe ter iskreno hvalo za njeno požrtvovalno, nepristransko delovanje na Koroškem.

—o— Za šolskega nadzornika v Celovcu (za mestni šolski okraj) je naučno ministrstvo imenovalo glavnega učitelja na celovškem učiteljskem, Ant. Raucha.

—o— „Deutscher Volksverein für Kärnten“ je ministrskemu predsedstvu poslal dolgo pisanje, kjer izraža svoje „zadovoljstvo“ nad tem, da Grafenauerjev predlog ni bil sprejet. Pravi, da so v predlogu navedena fakta — laž. No, gospodje, kaj pa za nesramnega lažnivca, ki še vedno tiči na hrbtu „resnicoljubnega“ poslanca Doberniga od strani velikoveškega učitelja Peska, še niste našli mazila, da bi mu izrekli svoje spoštovanje? Počeni je, gospodje, govoriti o lažnivosti česa, a to dokazati — je druga stvar. Dokaz temu je, da še Dobernigov „nesramni lažnivec“ vedno drži. In še bo!

Splošni vestnik.

Beda učiteljstva. Na obnem zboru „Matic Slovenske“ je pojasnil predsednik, da ima Kranjska 1100 članov, Stajerska 900, Primorska 500 in Koroška 125. Znak velike bede učiteljstva je pač dejstvo, da je komaj sedmina učiteljev „Matičnih“ članov. „Matica Slovenska“ prosi p. n. gg. poverjenike, da bi čim najprej poslali naročnino (po pravilih vsaj do konca junija). Letos izide „Letopis“, a natisnjeni bodo samo tisti člani, ki so poravnali članarino do konca junija; na to opozarja uprava cenjene poverjenike in člane.

Pozor, abiturienti! V območju poštne in brzojavnega ravnanja v Trstu je zasesti 22 mest adjutiranih poštних vezbenikov. Adjutum je določen na 600 kron, Prošnje je vlagati tekom 14 dni na omenjeno ravnanje.

Zemljevid slovenskega ozemlja bo stal „Matico Slovensko“ okroglih 20.000 K. To vsoto bo Matica morala plačati, biž ko izide zemljevid; zato pa je treba, da se oglašajo naročniki z naročnino naprej; sicer bi prišla Matica zaradi zemljevida v težke nepriroke.

26.682 K 28 vin. je bilo do 10. t. m. nabranih za drugi milijon za Češko šolsko Matico.

Potrdilo. Ela Abramova potrjuje, da je prejela ob smrti svoje matere g. Vincencije Abram od učiteljske „Jubilejske samopomoči“ znesek 476 K.

Iz slovanskih pokrajin.

○ **Arhitektonska razstava v Belgradu.** Klub srbskih arhitektov je sklenil prirediti poletu v Belgradu prvo srbsko arhitektonsko razstavo. Na razstavo bodo kakor gostje povabljeni tudi drugi jugoslovanski arhitekti.

○ **Vseslovenska umetniška razstava leta 1911.** Iz Petrograda poročajo. V društvu arhitektov in umetnikov je predaval o slovanski umetnosti češki profesor Taborsky. V svojem predavanju je med drugim omenil, da so slovanska umetniška društva: jugoslovansko društvo „Lada“, češki društvi „Manes“ in „Dilo“ in poljsko društvo „Stuka“ sklenila med sabo tesno zvezo in se odločila prirediti l. 1911. vseslovensko umetniško razstavo. Kje se priredi ta razstava, o tem se še ni sklepalo.

○ **Profesor Masaryku** je poslal k njegovi 60letnici presrečno čestitko tudi grof Lev Tolstoj.

○ **Pražki „Narodni Listy“** prinašajo v podlistku zanimivo razpravo o goriških Slovencih, njihovih kulturnih in političnih razmerah.

○ **„Narodne Novine“** časopis ogrskih Slovakov, je slavil 13. pret. m. 40letnico svojega izhajanja.

Razgled po šolskem svetu.

— 20.000 učiteljev potrebujejo na Ruskem. Rusija potrebuje 20.000 učiteljev za ljudske šole. Na Ruskem uvedejo sedaj splošno šolsko obveznost. Vsa ona mesta in vasi, ki še do sedaj niso imela šol, grade potrebna šolska poslopja.

! Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Svarilo
pred
ponaredbami!

Tvoj slabi želodec
Je žalosten godec!
Če bi vžival

52—12

Ne bil bi bolan!

Naročajte „FLORIAN“ od izdelovalnice!
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Popolna razprodaja!

Ker je nastal v moji trgovini požar ter je zaraditega blago nekoliko pokvarjeno, prodajam vse v moji trgovini se nahajajoče blago, kakor: klobuke, slamnike, trakove, otroške čepice, damske športne kape, svilo, rokavice, pasove iz elastike, igle in drugo za vsako ceno, dokler je kaj zaloge.

Obilnega obiska prosi

44—4

Minka Horvat

Sv. Jakoba trg.

Bahovčeva hiša.

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem
poleg Prešernovega spomenika

priporoča slavnemu učiteljstvu in drugemu občinstvu svojo bogato zalogo

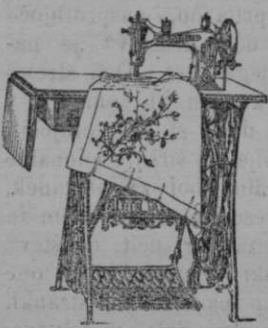
šolskih potrebščin, papirja, zvezkov, šolskih knjig, pisalnega in risalnega orodja, umetnin, trgovskih knjig, razglednic itd.

26—7

J. Jax

Ljubljana

Dunajska cesta

Šivalni stroji,
kolesa in
pisalni stroji.

46—7

Snažno se oblači

vsa rodovina, ki si naroči zbirko vzorcev iz češke tkalnice

52—37

Marije Jirsové

učiteljeve soproge

v Novém Hrádku n/ Met.

(dobaviteljica deželne osrednje zveze učiteljskih društev v Češkem kraljestvu).

Dobiva se 2—8 metrov dolgih odrezkov cefira, kanafasa, flanele, platna, modrotiska itd. Zavoj 45 m za 18 K, najlepša kvaliteta 40 m za 20 K franko, tudi polovico zavoja za 9, ozir. 10 K. Blago je stalnobarvno in močne kakovosti.

Naročite in ostanete stalni odjemalci. Vzorci blaga zastoj in franko.

Slavnim šolskim vodstvom in gg. učiteljem vljudno priporočam svojo izvrstno urejeno
knjigoveznico.

Izvršujem vsa v knjigoveško stroko spadajoča dela.

Za šolske in druge knjižnice sem upejal posebno trpežno in lično vezavo, namreč v celo močno platno ravno za isto ceno kakor do sedaj pol platno.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Za mnogobrojna naročila se priporoča

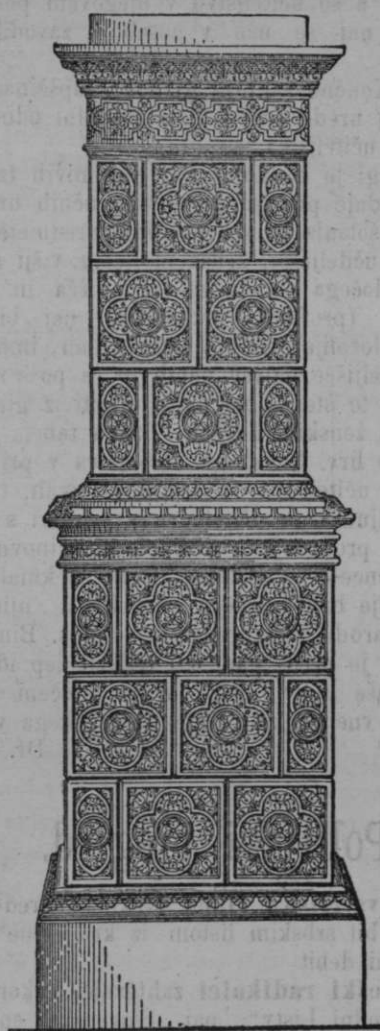
Anton Janežič

knjigovez

12—6

Ljubljana, Florijanske ulice 14.

Največja in najstarejša tovarna

lončenih pečij in lončenih izdelkov

A. Drelse

Ljubljana

Priporoča se slavnemu občinstvu in njenemu učiteljstvu v naročilo na

štedilna ognjišča in peči

preprosto in najfineje izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih kar najbolj strokovnjaški, zanesljivo in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem, samostanom in šolam znaten popust. — Mnogokrat odlikovan. — Ilustrovani ceniki so na razpolago.

43—7

Knjigarna

L. Schwentner

Ljubljana, Prešernova ulica 3

priporoča nastopne novosti:

Aškerc A.: Akropolis in piramide. Poetični sprehodi po Orientu. — Broširano K 3.—, eleg. vez. K 4-50.

Cankar Ivan: Za križem. Obsega 13 novel in črtic z epilomom. — Broširano K 3.—, eleg. vez. K 4-50.

Levstik Vladimir: Obsojenec. Vsebina: Nenormalni piščanec. Razmišljeni Vid. Mlada Breda in slepec. Rikard Malloprou. Broš. K 2-50, eleg. vez. K 3-50.

Milčinski Fran: Igračke. Črtice in podlistki. Broš. 2 K, el. vez. 3 K. Murnik Rado: Jari junaki. Humoreske. Br. K 2-50, el. vez. K 3-50.

I. Buzzolini

delikatesna trgovina,

Ljubljana, Stritarjeva ulica.

Najfinejša in vedno sveža zaloga gnati, salam, raznih vrst klobas i. t. d.

Izdelovalnica kranjskih klobas.

12—4

Elektroradiograf „IDEAL“

= Hotel pri Maliču. Franc Jožefa cesta št. 1. Zraven glavne pošte. =

Vsak četrtek in vsako soboto od 3. do 6. ure popoldne predstave za dijake s poučnim in zabavnim vzporedom, odobrenem po slavnem mestnem magistratu in slavnemu deželni vladi. (Po sklepu slavnega deželnega šolskega sveta.)

Ob sobotah od 3. do 4. ure imajo vstop samo dijakinja s spremljajočimi starši.

40—2

Vljudno se priporoča

Ravnateljstvo.

Ustanovljeno leta 1856.

Fran Doberlet

Ljubljana

13—3

Franciškinska ulica št. 10.

Zaloga najrazličnejšega pohištva, od preproste do najfinejše oprave.

Dekoracije celih stanovanj.

Prvi pogrebni zavod na Kranjskem.

Prevzemajo se pogrebi tudi zunaj Ljubljane po najnižjih cenah.

Zaloga različnih mrliških krst od 6 kron naprej.

— Postrežba točna in solidna. —

ANTON BAJEC

umetno in trgovsko vrtnarstvo
v Ljubljani, Pod Trančo

se priporoča slav. občinstvu za obilno naročbo. Vedno sveže cvetje za šopke in vence, raznovrstne zelene cvetice v loncih itd. itd. Jako okusna izvršba.

Naročila se izvršujejo točno in solidno, na deželo z obratno pošto. — Cene nizke.

12—4

Ivan Soklič

v Ljubljani

Pod Trančo št. 2

priporoča cenj. občinstvu svojo veliko in bogato zalogo

12—4

klobukov, slamnikov, čepic, peres itd.

vse po najnižjih cenah.

Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani

ima v zalogi naslednje knjige:

1. Emil Adamič: **Slava cesarju Francu Jožefu I.** Spevoigra za šolsko mladino. Cena 4 K. Prav primerna knjiga za šolarske, lokalne in okrajne učiteljske knjižnice.
2. **Besedilo k E. Adamičevi spevoigri.** Cena 10 v. Priročna knjiga za učence in učenke pri petju.
3. Dr. E. Bretl: **Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe?** Cena 20 v.
4. A. Rapè: **Mladini.** I. zvezek. Cena vezani knjigi 1 K, s pošto 16 v več.
5. J. Slapšak: **Spisi Mišjakovega Julčka.** I. zvezek. Cena vezani knjižici 1 K, s pošto 16 v več.
6. Engelbert Gangl: **Zbrani spisi za mladino.** I. zvezek. Pri-povedni spisi. Cena vezani knjigi 1 K, s pošto 16 v več.

Ves izkupiček za te knjige je namenjen Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta.

Kupujte te knjige! Priporočajte jih prijateljem učiteljstva!

4-2

Zaveza avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev priporoča v mnogobrojno naročanje oz. kupovanje svoje liste in mladinske knjižice, ki jih izdaja, zalaga in ima v svoji zalogi, in sicer:

Učiteljskega Tovariša

šolsko-politiški list.

Vseletna naročnina 10 K, upravništvo na Marije Terezije cesti šte. 8.

Zvonček

mladinski list.

Vseletna naročnina 5 K, upravništvo Rimska cesta šte. 7.

Popotnik

pedagoški list.

Vseletna naročnina 6 K, upravništvo Primskovo pri Kranju.

Jan Legova knjižnica I. zvezek:

Dane.

Povest za mladino s štirimi slikami. Spisal Andrej Rapè. Spis je odlikoval s častno nagrado občinski svet Ljubljanski.

Naročajte in širite naše liste in knjižice!

Vodstvo Zaveze.

4-2

Društvo v pomoč učiteljem, njihovim vdovam in sirotam

na Kranjskem s sedežem
:: v Ljubljani ::

plačuje vdovam društvenikov letno po 200 K pokojnine do smrti, oziroma za dobo vdovstva, sirotam po očetu letnih 60 K, sirotam po očetu in materi pa letnih 200 K vzgojnine do izpolnjenega 18. leta.

Udnina znaša na leto za neoženjene po 10 K, za oženjene 12 K, pristopnina pa tolikokrat 2 K, kolikor let je star tisti, ki pristopa. Pristopnina se lahko vplača v 4 polletnih obrokih.

Pravi ud postane šele po preteku dveh let od vplačila prvega roka pristopnine. Kdor umrje v dobi provizorija, se stroški povrnejo.

Prošnji za sprejem je treba pridejati rodovinski izpisek in zdravniško izpričevalo. Sprejet more biti le kranjski učitelj.

4-2

Jubilejska samopomoč.

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice. Za sprejem se je zglašiti pri načelniku (zdaj nadučitelj Fran Ks. Trošt na Igu pod Ljubljano).

V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pristopnina se ravna po starostnih letih in sicer od 20 do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K, poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj in 1 K vpisnine. Letno se plača za rezervni fond 2 K, ki je znašal konec X. upravne dobe 6179 K 98 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnništvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov. Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

4-2

JULIJA ŠTOR

v Ljubljani, Prešernove ulice šte. 5.

Največja zaloga moških damskih in otroških črlejev, dalje čevljev za lawn-tennis in pristnih goisserskih gorskih čevljev.

12-9

Elegantna in skrbna izvršitev po vseh cenah.

Najpriležnejši čevlji sedanosti!

Svarilo!

Kdor hoče kupiti šivalni stroj, naj se ne da vplivati po oznanilih, ki imajo namen, pod izrabo imena

24-3

Singer

prodajati rabljene stroje, ali pa take, zastarelega sistema. Opozorjamo na to, da se naši šivalni stroji ne oddajajo prekupovalcem, temveč se v lastnih prodajalnah prodajajo direktno občinstvu.

Le v prodajalnah, ki imajo takele izobeske, se dobe originalni Singerjevi šivalni stroji.

Singer Co.

delniška družba šivalnih strojev. Kočevje, Glavni trg.

Lak za šolske table

črn in medel

: Olje proti prahu :

priznано najboljša prodaja

Adolf Hauptmann

v Ljubljani.

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja. Zahtevajte cenike! 52-5

Avgust Agnola

Ljubljana, Dunajska cesta 13

priporoča svojo bogato zalogo 52-11 stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne poizkušnje. Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

Važno!

Pri nakupu oblačilnega blaga za dame in gospode navadno do najfinejšega izvolite se ozirati na priporočljivo narodno manufakturno trgovino

Hedžet & Koritnik

Tekališče Verdijevo in Šolska ulica

v Gorici.

6-6

Ravnokar došlo najnovejše modno blago za spomladansko sezijo.

Vzorci na zahtevo poštne prosti.

Gričar & Mejač

v Ljubljani, Prešernove ulice 9

priporočata v veliki izbiri po najnižji ceni

obleke za gospode in dečke, površnike za gospode in dečke, obleke za otroke, žakete za dame, paleta za dame, plašče za deklice itd. itd.

Nepremočljive pelerine iz lodna ali velblodje dlake (Kamelhaar) v vseh velikostih.

Gg. učiteljem in učiteljicam popust za »Učiteljski konvikt«.

12-5

52-9

35-5

Kamnoseški izdelki iz marmorja za cerkvene in pohištvene oprave spominki iz marmorja, granita ali sijenita, apno živo in ugašeno se dobi pri

ALOJZIJU VODNIKU

= Ljubljana = Kolodvorska

kamenarskem mojstru

= ulica =

Modna in športna trgovina

Modna in športna trgovina

P. MAGDIČ, LJUBLJANA

Nasproti glavne pošte.

Nasproti glavne pošte.

Svilnato blago, baržuni, pliši in tenčice, čipkasto blago, žipke, vložki, svilnate vezenine, Jabots, fichus, damski ovratniki in kravate, svilnati in baržunasti trakovi, pozamentirja, porte, žnore, resice, krepince, krepki in flori za žalovanje.

Šerpe iz svile in čipk.

Oprava za novorojenčke, posteljne podloge in odeje za vozičke, sukanec za šivanje, pletenje in vezenje. Dišave, mila in ustna voda. Narodne vezenine, zastave, trakovi in znaki i. t. d.

52-10

Perilne, volnene in svilnate

bluze

spodnja krila iz batista, klota, listra in svile, hišne halje, predpasniki, vse vrste damskega perila, moderci, pasovi, rokavice, domači čevlji, galoše, nogavice, solčniki, dežniki, štrikane jope, čepice in gamaše za šport, žepni robci, kopalno perilo.

Posebni oddelek v I. nadstropju za **damске klobuke, slamnike, oblike in vse nakitne predmete za klobuke, pajčolani, kitničarija** in delavnica za moderniziranje klobukov, žalni klobuki vedno na skladišču i. t. d.

Oddelek za gospode:

Klobuki, cilindri, slamniki, čepice.

Srajce, spodnje hlače, spalne srajce, predprsniki, ovratniki, zapestnice, žepni robci, nogavice, rokavice, kravate, naramnice, podveze, dr. Jagrovo zdravstveno perilo, dežniki, dežni plašči, galoše, gamaše, odeje za potovanje, palice, ščetke za obleko, lase in zobe. Za turiste: pelerine, nahrbtnike, dokolenice, gamaše, plezalni čevlji, palice, vrvi, cepini, dereze, aluminijeve posode, thermos. **Potrebščine za sankanje, tenis in lovce.** — Sokolske potrebščine.

Učiteljska tiskarna priporoča sledeče knjige:

Učne načrte za Kranjsko za eno- in dvorazrednice po	K
od tri- do osemrazrednice po	—50
Načela za obči načrt ponavljalne šole	—60
Cesarska pesem, četverglasna	—25
Brunet, Telovadba, najnovejša izdaja	4—
Adamič, Slava cesarju Francu Jožefu I.	4—
Besedilo k Adamičevi spevoigrji	—10
Štupar, O prvinah in spojinah	1-50
Dr. E. Bréti, Kako si ohranimo zdrave in trdne zobe	—20
Izvršilni predpis k dok. šol. in uč. redu	1-20
Učit. pokojniški zakon za Kranjsko	—20

Mladinski spisi:

A. Rapè: Mladini I.	1—
J. Slapšak: Spisi Mišjakovega Julčka I.	1—
E. Gangl: Zbrani spisi za mladino I.	1—
A. Rapè: Dane	1—

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

Gradišče št. 4 Ljubljana Gradišče št. 4

priporoča sl. krajnim šol. svetom, šol. vodstvom in učiteljstvu

uradne tiskovine iz svoje zaloge

Ceniki se pošiljajo zastonj in franko. Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvrši točno, okusno in po solidnih cenah.

Tiskanje muzikalij in časopisov.

Učiteljska tiskarna priporoča sl. šol. vodstvom in gg. učiteljem razun vseh najnovejših tiskovin za ljudske in meščanske šole posebno:

Razne napise na lepenki. Vse vrste poštne tiskovine za šolsko uporabo. Vse uradne in vse knjigovodstvene tiskovine za obrtno-nadaljevalne šole, prirejene po strok. učit. g. H. Podkrajšku. Vse tiskovine za **otroške vrtce**. Razne mape za uradne spise, za šol. matico iz posameznih listov, za zbirko normalij itd. Spominske liste za dečke in deklice, izdane od Slovenske šolske matice. Podkladke, ovojni papir, pivnik, pisemski papir za šolsko uporabo.